

Beknopt verslag commissie Wonen & Ruimte van de gemeenteraad Emmen op maandag 2 oktober 2023 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer J.B.W. Wittendorp
Commissiegriffier	:	mevrouw C. de Widt
Collegeleden	:	de heer J. Bos, mevrouw D.S. Leal-Keen, de heer G.P. Rink, de heer P.M. Schrik, de heer R. van der Weide
De commissieleden	:	de heer M. Meijer (VVD), mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer W.A.A.H. Tabak (GroenLinks), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), de heer M.J. Supheert (ChristenUnie), de heer H. Smit (PvdA), mevrouw U.H. Kiliński (PvdA), de heer A. de Vries (PvdA), de heer J.H. Nobbe (CDA), de heer M.M. Tuik (CDA), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer D.E. de Vries (Wakker Emmen), de heer G.H.H. Linnemann (Wakker Emmen), de heer D. Dekker (Wakker Emmen), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer H.A. Bos (Wakker Emmen), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer M. Klaver (Wakker Emmen), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer M.P. Hornis (50PLUS), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer J.H. Koops (D66), mevrouw M. Stulp (D66)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Wittendorp opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. De **Wethouder Leal** verzoekt, in vervolg op een eerdere mail, de presentatie ‘Ontwikkelingen Centrum Beeldende Kunst (CBK) Emmen’ van de agenda af te halen. De raad wordt op een andere manier geïnformeerd en ontvangt nog in oktober een briefing van het CBK. De agenda wordt met deze wijziging vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium

Wethouder Schrik meldt dat voor inwoners en organisaties geen aanvragen meer mogelijk zijn vanuit het noodfonds energie. 21 organisaties hebben een bijdrage ontvangen voor acute nood, 67 worden geholpen bij verduurzaming (waarvan 13 afgerond). De overige 54 moeten nog een energiescan en een plan van duurzaamheidsaanpak aanleveren. De meeste verduurzamingsmaatregelen worden op korte termijn doorgevoerd, zodat zij voor de winter verbetering in comfort en besparing op kosten zullen ervaren.

Wethouder J. Bos memoreert dat inzake de NAM-waterinjectieplannen in Schoonebeek het collegeadvies aan EZK is gedeeld met de raad. NAM en EZK zijn in overleg over de financiële bijdrage, wat de gemeente Emmen betreft het liefst voor 15-20 jaar, en komen zeer binnenkort met nieuws. Complicerend is dat EZK met Financiën overlegt binnen een demissionair kabinet. Over het ontzorgingsspoor is op dit moment niets te melden.

Wethouder Leal zegt dat de heropening van het Van Gogh Huis eerder deze dag plaatsvond in het bijzijn van de nieuwe kinderburgemeester. Ondanks de sluiting lukte het in de zomer 's weekends open te gaan, wat veel bezoekers trok. In december vindt de officiële opening plaats. De raad vroeg eerder naar een kerkenvisie. Eind september was hierover een bijeenkomst met Stichting Religieus Erfgoed, met grote opkomst onder de geloofsgemeenschappen. Gespreksonderwerpen waren

energie en duurzaamheid, teruglopende ledenaantallen, afstoot van gebouwen e.d. Aan deze waardevolle bijeenkomst krijgt zeker een vervolg.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen

Mevrouw Vorsteveld (Plaatselijk Belang Nieuw-Amsterdam/Veenoord) kaart de verkeersveiligheid in Nieuw-Amsterdam/Veenoord aan. In 2017 werd iemand aangereden bij het fietsbruggetje. Na meermalen uitstel vond in 2022 de goed georganiseerde verkeersavond plaats met grote opkomst, samen met gemeente, politie en verkeersdeskundigen. Tien knelpunten werden gekozen met prioriteit voor de fietsbrug en de oversteek Vaart ZZ. De politie handhaaft hier regelmatig op de veel te hoge snelheden. Aanpassingen zijn niet mogelijk: geen wegversmalling vanwege de hulpdiensten, geen bloembakken, een zebra is schijnveiligheid en stoplichten mogen niet in een dorpscentrum. Verkeer van de fietsbrug heeft voorrang, maar die krijgt die nooit van de auto's op de rijbaan. Ouderen durven niet over te steken. Dat lukt kleine kinderen evenmin zonder ouders en dat nabij de nieuwbouw in Nieuw-Amsterdam, die via de fietsbrug in verbinding staat met veel lokale (kinder)voorzieningen. Plaatselijk Belang heeft meerdere plannen ingezien, maar krijgt ondanks jarenlange inspanning te horen dat de situatie niet op de short- of longlist staat. Men liet begin 2022 een krantenartikel maken, waarin bewoners de onveiligheid bevestigden. De gemeente reageerde hier niet op, ondanks meerdere toezeggingen in mei 2019. Pas in september jl. kwam een gemeentemail met nota bene de vraag naar knelpunten. Hoe kan het dat Plaatselijk Belang weer van nul af aan moet beginnen? Men wil op de shortlist met het doortrekken van de Wijkstraat en de Vaart ZZ, voor een veilige fietsoversteek richting de nieuwbouw en de winkels.

VVD heeft deze duidelijke signalen ook ontvangen. Welke concrete verbeteringsuggesties heeft Plaatselijk Belang? Gaat het naast schoolgaande kinderen ook om ouderen die slecht ter been zijn?

Mevrouw Vorsteveld had met de gemeente een zebrapad en verkeerslichten besproken, maar dat waren geen opties. Wellicht kan een waarschuwingspaal voor auto's al helpen. In het oudere nieuwbouwdeel van Nieuw-Amsterdam wonen veel ouderen die slecht ter been zijn. Aan de overkant ligt het nieuwbouwdeel met veel jonge kinderen, die niet alleen mogen oversteken: geen goede zaak.

PvdA informeert waarom de verkeerssituatie in de dorpen van de shortlist is afgehaald. Staat deze wel op de longlist?

Mevrouw Vorsteveld spreekt hier in omdat de situatie op geen enkele lijst meer voorkomt.

CDA vraagt hoe het reguliere EOP-overleg met de burgemeester en ambtenaren verloopt.

Mevrouw Vorsteveld antwoordt dat dat heel prettig verloopt.

50PLUS vraagt hoe de voorrangssituatie van de fietsbrug naar de Vaart is en of die is aangegeven. Zo niet, dan lijkt het erop dat verkeer van de fietsbrug geen voorrang heeft.

Mevrouw Vorsteveld zet uiteen dat de rijbaan langs de winkels loopt met een afrit. De automobilisten moeten volgens de verkeerskundige eerst voorrang verlenen aan verkeer vanaf de fietsbrug, daarna aan het verkeer van links. Dit staat niet aangegeven, vandaar dat veel fietsers op de burg afstappen uit onzekerheid. Dat zorgt voor veel gevaarlijke situaties, vooral voor ouderen en jonge kinderen. Plaatselijk Belang heeft tekeningen gemaakt om de situatie te herinrichten. Deze worden samen met de bijdrage van inspreker gedeeld met de griffie.

5. Rondvraag

D66 ontving meerdere klachten over de dienstverlening van AtHomeFirst, vooral van ouderen met Wmo-indicatie die regelmatig geen hulp krijgen – soms zelfs weken achtereen – vanwege een tekort aan arbeids- of invalkrachten. Is hier contact met de gemeente over geweest? Zo ja, wat ondernemen B&W bij langdurig niet-leveren van diensten in relatie tot het contract met AtHomeFirst?

Wethouder Rink kent de geschetste situatie. Sowieso doet de gemeente elke zomer al gezamenlijke oproepen bij Menso, Oekraïners en Wmo-vervoer om invalkrachten te werven. Bij Wmo-vervoer werken vaak parttimers: van hen komt weinig respons. Zij schieten met een tweede parttime baan qua verdiensten niet veel op vanwege de loonheffingskorting en het verlies van toeslagen. Elke zomer is het lastig de roosters rond te krijgen bij AtHomeFirst. Veel vervangers melden zich ziek of vertrekken voortijdig. Dit krijgt helaas een steeds structureler karakter. Het college voert hier stevige gesprekken over en ziet nog één optie: het samen met De Toegang en hoofdaanbieders werven van inwoners met indicatie voor langere tijd met een groter aantal uren na de decentralisatie. Tot nu toe zagen B&W hiervan af omwille van 'de betrouwbare overheid', de huidige situatie noopt er wellicht wel toe. De gebiedsbudgetten zijn opgebouwd op feitelijke levering; op basis daarvan volgt een prognose voor het volgende jaar. Niet-geleverde uren betaalt de gemeente niet uit.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A. Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan 'Emmen, Centrum-Oost, Parallelweg 36' en beeldkwaliteitsplan Parallelweg

Eerste termijn inspreker

Van **mevrouw Evenhuis (inwoner Emmen)** mogen haar zwartgelakte naam in de zienswijze en die van haar man in de openbaarheid. De lijst van in totaal 57 reclamanten tegen dit plan is al langer openbaar. De nota van beantwoording is een complexe puzzel, die net als het ontwerp-bestemmingsplan eenzijdig is toegeschreven naar de initiatiefnemer. Dit maakt een goede beoordeling niet mogelijk voor omwonenden, die niet over alle informatie beschikken. Zo wordt het Generaal Maczekplantsoen met de herinneringslinde afgedaan als 'grasland met een solitaire boom' wat afbreuk doet aan de historische betekenis. Onwetenden zouden zó instemmen met verwijdering van het plantsoentje. Voor meer details: zie de zienswijze. In de uitnodiging voor de eerste informatieronde stond alleen 'toekomstplannen Parallelweg 36', maar die bleken ineens ook het voormalige parkeerterrein en het plantsoen te omvatten. De papieren werkelijkheid in de nota van beantwoording gaat geheel voorbij aan de beleidsvoornemens van gemeente en provincie rond historische waarden. Er is absoluut geen sprake geweest van participatie en totaal niet in lijn met de Participatienota. Uiteraard is de familie Evenhuis bereid mee te denken in een oplossing. Een deel van het perceel kan groen blijven; het bebouwde deel kan namelijk kleiner worden omdat er ruimte genoeg is. Dan moet de gemeente wel daadwerkelijk in overleg met de buurt over een aanvaardbare aanpassing van de plannen: a) opsplitsing door de controversiële kavels 1 en 2 buiten het plan te laten; b) een nieuw verkaveld plan op het Sednaterrein voor de 12 woningen; c) opschuiven met 20 meter van kavel 1 naar het zuiden of d) van de solitaire woning een tweekapper maken. De raad kan deze besluitvorming voor zo lang opschorten. Hoe dan ook moeten volgens alle 57 reclamanten het Maczekplantsoen en de lindeboom behouden blijven.

Voor **D66** is participatie een heel belangrijk punt. Hoe ziet mevrouw Evenhuis dat?

Mevrouw Evenhuis kreeg voorjaar 2022 een uitnodiging om het nieuwe plan bij het Sedna-pand te bekijken. Daar bleek als verrassing een extra perceel erbij te zitten. Daarna volgden een tweede en derde informatieronde; toen al gaven de omwonenden hun bezwaren aan. In de eerste twee gesprekken bij de familie Evenhuis thuis toonde de adviseur van de initiatiefnemer het plan mét plantsoen en lindeboom. In het derde gesprek ontbraken die ineens en werden ze een eind verderop verplaatst naar een nieuw hofje. De familie Evenhuis heeft nooit de initiatiefnemer zelf gesproken, alleen diens adviseur. Dat is hoe dan ook alleen informatie, maar geen participatie.

50PLUS informeert of mevrouw Evenhuis dan wel contact had met de gemeente. Wil insprekerster het hoekhuis het liefst opschuiven of wil zij die hele kavel juist onbebouwd laten?

Mevrouw Evenhuis bevestigt dat een ambtenaar bij een van de thuisgesprekken aanwezig was. Later is zij op gesprek geweest in het gemeentehuis. Het liefst blijft de kavel aan de Parallelweg

onbebouwd en dus groen, met behoud van het Maczekplantsoen en de lindeboom. Er zijn vast voldoende adviseurs die de initiatiefnemer bij aanpassing van de plannen kunnen bijstaan.

CDA deelt het 'blijvend herinneren en herdenken' in het betoog. Herdenken kan jaarlijks in Noordbarg. Helemaal niets in het huidige plantsoentje verwijst nog naar Hotel Bos en Zon, terwijl het nieuwe hofje de lindeboom erbij krijgt plus de naam 'Generaal Maczek'. Dit verwijst toch veel beter naar de Tweede Wereldoorlog?

Mevrouw Evenhuis ziet helemaal niets terug van herinnering in het geplande nieuwe hofje. Het klopt dat er nu geen plaque staat in het Maczekplantsoen. Maar verplaatsing zou een ontkenning van de historie zijn en het is maar de vraag of de boom dat overleeft.

PvdA vraagt naar de rol van de EOP in dezen. Heeft de Historische Vereniging de zienswijze ook ondertekend ter ondersteuning?

Mevrouw Evenhuis is niets bekend van de rol van de EOP: die zou het eens zijn met dit plan. Alleen individuen hebben de zienswijze ondertekend, niet vanuit een bepaalde organisatie.

VVD informeert of mevrouw Evenhuis het voormalige parkeerterrein van Growing Emmen heeft besproken met de projectontwikkelaar. Dit was openbaar en zou 'oud recht' betreffen.

Mevrouw Evenhuis heeft dit niet besproken. De nota van beantwoording geeft aan dat Sedna-medewerkers deze parkeerplaatsen zouden gebruiken. Inspreker ontkent dit ten stelligste: dit terrein was geheel openbaar en bij het Sedna-pand zijn er al genoeg parkeerplekken.

Eerste termijn raadscommissie

Wakker Emmen is sec positief over dit plan om woningen terug te bouwen op deze locatie met kantoorpanden van Sedna e.a. Veel belanghebbenden vragen in hun zienswijze aandacht voor het Maczekplantsoen met lindeboom. B&W willen de boom verplaatsen naar een nieuw plantsoen. Het plan voldoet aan de geluidsnormen, wel moeten tijdens de bouw maatregelen worden getroffen tegen trillingen. De nota van beantwoording meldt deze en meerdere planwijzigingen. De laatste zienswijze gaat over de bereikbaarheid van een aanpalende tuin met garage, waarop aan indiener een advies is afgegeven. Er moet in de toekomst meer aandacht zijn voor het verschil in beleving van de participatie tussen gemeente en omwonenden. Hoe heeft de wethouder dit ervaren? Waarom is het plan afgesplitst van de appartementengebouwen aan de Weerdingerstraat? De 'onduidelijkheid' had voor de ontwerpfase al weggenomen kunnen worden. Ligt de voorliggende verbeelding al definitief vast of is er nog speelruimte? Begrijpelijk dat de ontwikkelaar zoveel mogelijk ruimte wil gebruiken, maar woning 4 en 6 zijn niet de meeste briljante oplossingen. Is in plaats daarvan meer ruimte te geven aan groen? De bijlagen zijn separaat opgenomen, bij plan-Weerdingerstraat in één document. Graag meer uniformiteit: de fractie vindt separate bijlagen gemakkelijker leesbaar.

PvdA ziet deze 12 nieuwe woningen als positieve bijdrage aan het woningtekort. Het is een mooie stadslocatie nabij diverse voorzieningen. Een van de zienswijzen is door veel omwonenden en overige belanghebbenden ondertekend, met als belangrijkste punt het verdwijnen van het Maczekplantsoen met lindeboom. De nota van beantwoording stelt een nieuw plantsoen voor met boom, die dankzij een hijsconstructie de verplaatsing relatief goed zou verdragen; inspreker twijfelt hieraan. Met bomen voelen de omwonenden, net als andere Emmenaren, een sterke verbinding; i.c. is dat een historische herinnering. Hoe kijkt de wethouder aan tegen het participatieproces? De inspreker zegt bijvoorbeeld geen rechtstreeks contact te hebben gehad met de ontwikkelaar.

CDA gaat het in dit mooie plan naast woningbouw ook om de herinnering aan historische gebeurtenissen. Veel zienswijzen zien geen blijvende herinnering en herdenking in het nieuwe plantsoen, wat de fractie als cruciaal ziet. Op de vele zienswijzen volgt een behoorlijke beantwoording. Heeft de wethouder nog aanvullingen op wat mevrouw Evenhuis heeft ingebracht?

VVD vindt het goed dat dit plan nieuwe woonkavels oplevert in Emmen-centrum. Daar horen ook de vele emoties van bezwaarmakers bij. De fractie is dan ook benieuwd naar het participatietraject

en de eventuele, liefst voor beide partijen aanvaardbare oplossingen. Graag nog een uitleg over het stuk toegangsweg naar de aanliggende garage en de juridische status van het parkeerterrein.

D66 vindt de herinneringsboom essentieel in dit plan. Omwonenden zijn hier verknocht aan, juist op deze historische locatie. Na verplaatsing heeft de boom weliswaar geen formele status meer, maar bood wel al die tijd troost en herinnering. Al lijkt de verplaatsing een aardig compromis, waarom niet dit laatste kleine stukje groen behouden? De aanpak van woningnood is belangrijk, maar niet ten koste van spaarzaam groen nabij het centrum. Die afweging was in geval van sociale woningbouw wellicht anders geweest voor D66. Wat is leidend in het plan: de ontwikkelaar geruststellen of de inwoners? Hoeveel woningen worden er minder gebouwd als plantsoen en boom voor deze historische plek in Emmen bewaard blijven? Wat is de reactie van de wethouder op het relaas van mevrouw Evenhuis, die meermalen rept over onaangename verrassingen in dit traject? Wat was er gebeurd als er eerder echt naar de bewoners was geluisterd?

VVD vraagt in dit plan naar het verschil in afweging bij sociale woningen versus herenhuizen.

Voor **D66** maakt dat wel degelijk uit. Of sociale woningen nu in Emmen-centrum dan wel elders komen voor de diversiteit: feit is dat Emmen hier een tekort aan heeft. D66 is in het algemeen eerder bereid een stuk groen op te heffen als dat is ten behoeve van sociale woningen.

CDA hoort D66 zeggen dat dit ten koste gaat van een historische plek. Maar dat is toch eigenlijk Hotel Bos en Zon, waar in de Tweede Wereldoorlog Poolse militairen waren gelegerd?

D66 beaamt dit en zal de hotellocatie altijd als zodanig verdedigen. Maar met het huidige Maczekplantsoen zijn, ondanks het verdwijnen van het monument, nog zoveel mensen begaan dat D66 het nog steeds als historische plek ziet.

GroenLinks vindt het op zich een mooi plan dat nieuwe woningen toevoegt. Qua diversiteit was het beter geweest als de ontwikkelaar hier voor sociale woningbouw had gekozen. Luisterend naar inspreker rijzen vragen over de participatie. Informeren is eenrichtingsverkeer naar bewoners, die niet het gevoel hebben van inspraak, en dus geen participatie. In hoeverre is het college bereid om met de 57 omwonenden alsnog in gesprek te gaan over aanvaardbare oplossingen, zodat zij zich serieus genomen voelen?

50PLUS meent dat de geplande 12 laagbouwhuizen goed passen in de bestaande woonomgeving. De fractie is ook van mening dat het betwiste grasveldje niet van culturele waarde is, daar het monument al in 1995 was verplaatst naar Noordborge. De lindeboom is bovendien destijds niet opgenomen in de lijst met monumentale bomen. De boom heeft wel emotionele waarde: goed daarom dat deze een nieuwe plek krijgt in het nieuwe hofje. Het bereikbaar houden van de aanpalende garage is een must. Het is onterecht om de eigenaar, die al 30 jaar toegang heeft via de parkeerplaats, de gang naar de burgerrechter te adviseren. Zo moeten B&W niet met burgers omgaan. Geldt daar dan geen recht van overpad? Is het plan op dit stuk zo te wijzigen dat de toegang voor de eigenaar verzekerd is? Het is storend te lezen dat van de bomenlaan aan de Parallelweg minstens drie grote bomen verdwenen zijn ten behoeve van dit plan. Zijn deze elders op het terrein te herplanten?

Reactie college

Wethouder Van der Weide spreekt van een plan op een prominente centrumplek, gezien het plantsoen, de lindeboom en de stadsbuurt met veel karakter en historie. Daarom legde de gemeente de lat hoog in het beeldkwaliteitsplan. Vandaar de vele doorontwikkelingen in de ontwerpen, die uiteindelijk tot een goede opzet en afronding hebben geleid. Het plan past hier beter en sluit ook mooier aan dan de te slopen kantoorpanden als verrijking van de buurt. De 12 woonkavels zijn dus winst qua aantal en kwaliteit. De emotionele waarde bij het plantsoen is voorstelbaar, maar het kwam niet door de cultuurhistorische toets. Niet alleen is het monument daar al 18 jaar weg, de lindeboom is niet monumentaal en heeft geen beschermde status. Uit de gesprekken bleek wel een

bepaalde gevoelswaarde in de buurt en daar is met de boomverplaatsing aan tegemoetgekomen, naar tevredenheid van B&W en na een positieve boomeffectanalyse. Het verbinden van de naam Maczek aan het nieuwe hofje speelt in op genoemde emotie en herinnering aan het verleden. De D66-optie van twee kavels (vier ton) schrappen voor behoud van het groen zou een streep door dit plan betekenen gezien de gestegen bouwkosten en financierbaarheid.

D66 wilde niet twee kavels wegstrepen, maar vroeg alleen of dit mogelijk zou zijn.

Wethouder Van der Weide stelt dat de haalbaarheid van het plan dan in het geding komt. Dit plan bevindt zich al op dun ijs. Het omvat aankoop, sloop en complexe ontwikkeling op een inbreidingslocatie. Onder deze onzekere marktomstandigheden worden ontwikkelaars steeds terughoudender, ook bij 12 kavels. Qua rendement en omgeving is hier veel minder ruimte met veel minder keuzemogelijkheden. In overleg met de ontwikkelaar is een goed compromis gevonden tussen kwaliteitsverbetering en de historie. De gemeente is i.c. niet de ontwikkelaar, maar faciliteert alleen. De ontwikkelaar is verantwoordelijk voor de participatie en hield twee inloopbijeenkomsten met grosso modo toch tevredenheid bij de bezoekers, plus aanvullende keukentafelgesprekken. De zienswijzen spitsen zich toe op de groenstrook en die zijn serieus bestudeerd en beantwoord. Over de kwalitatieve invulling blijven de indieners van inzicht verschillen met de ontwikkelaar en de gemeente. De wethouder ziet terugkijkend een ontwikkelaar die met mandaat aan een adviseur adequaat heeft overlegd met de omwonenden. De door hen ervaren participatie hangt in de regel ook samen met de uitkomst. Het parkeerterrein was ooit bedoeld voor het kantoorpand en omgeving. Voor dit plan zijn de kavels bekeken plus erfparkeren en dat leidt tot een andere situatie. Hierdoor wordt de toegang naar de aanliggende garage niet onmogelijk gemaakt. Die ligt niet op gemeentegrond en maakt dus geen deel uit van dit bestemmingsplan. De eigenaar moet dus zelf de erfdienstbaarheid regelen en voor die privaatrechtelijke zaak is instemming van meerdere partijen nodig.

Tweede termijn inspreker

Mevrouw Evenhuis (inwoner Emmen) vindt de participatie onvoldoende, omdat het compromis van het nieuwe hofje plus boomverplaatsing en niet door de buurt is bedacht. Blijkbaar vindt de wethouder dat participatie: mevrouw Evenhuis vindt dat heel triest. De wethouder betoogt dat de haalbaarheid in het geding is, maar de omwonenden zijn helemaal niet tegen het plan: die suggestie werpt mevrouw Evenhuis verre van zich. Het plan ziet er verder heel mooi uit. Alleen, de kavels moeten anders ingedeeld worden of er moet een tweekapper komen in plaats van een solitair huis. De gemeente heeft het plan puur zakelijk benaderd. Als plantsoen en lindeboom worden verwijderd, verdwijnt daarmee ook de totale cultuurhistorische waarde voor de omwonenden. Zij zijn blij dat de beeldkwaliteit van de woningen behoorlijk is, maar het blijven kopieën van oudere huizen. Een groenstrook tussen het nieuwe planzone en de oudere huizen is een goede buffer om niet die vergelijking te maken tussen oud- en nieuwbouw. Want die valt altijd verkeerd uit.

Tweede termijn raadscommissie

Wakker Emmen ziet in dezen de belangenafweging van plantsoen en boom tegenover twaalf (half) vrijstaande woningen. Bovendien komt er nu een nieuw hofje in plaats van een flatblok zonder groen. Het beeldkwaliteitsplan lijkt een prima aanvulling voor deze buurt.

PvdA vindt het fijn te horen dat vanuit de gemeente de gevoelswaarde van de lindeboom erkend is en zij bereid was tot het compromis met het nieuwe hofje. Wie heeft dit bedacht?

CDA wil naast de realisatie van nieuwe woningen ook behoud van de historische connectie met herdenking en herinnering. Het eerste kan nu bij het monument in Noordbarge. Goed dat bij de echte historische locatie Hotel Bos en Zon de herinneringsboom is te zien. Dat kan in het nieuwe hofje, waaraan de naam Maczek is te koppelen. Vroeger was er een herinneringsplaats. Is die ook nabij het hofje te creëren? Want de naam Maczek zegt niet alles over de historie.

GroenLinks vraagt zich bij de afgegeven waarschuwing voor een zich mogelijk terugtrekkende ontwikkelaar af waarom dit plan dan nog voorligt. De gemeente staat toch aan het roer bij bestemmingsplannen? De kavels zijn ruim genoeg voor enige aanpassingen. Bovendien vragen 57 omwonenden met nadruk die ene ontwikkelaar naar hen te luisteren en tot een beter compromis te komen.

50PLUS ziet de kavel van huisnummer 12 over de rooilijn heen staan, die voorlangs langs de Parrelweg loopt en er te dicht op staat. Kunnen B&W hier nog eens naar kijken?

Reactie college

Voor **wethouder Van der Weide** gaat het erom dat de gemeente reële randvoorwaarden stelt om een bestemmingsplan mogelijk te maken voor een ontwikkelaar, coöperatie of particulier. Door een zeer beperkt aantal woningen toe te staan, wordt ingeboet op de haalbaarheid. Een initiatiefnemer wikt en weegt het rendement en maakt op basis daarvan een plan. Bovendien is het stedenbouwkundige gemeentebelang vaak iets hoger en dat heeft impact op de businesscase. In alle eerlijkheid: een nader compromis is niet meer mogelijk. Eerder is hier al meerdere keren naar gekeken, maar de haalbaarheid en de moeilijkheidsgraad op deze complexe inbreidingszone staat geen verdere speelruimte toe. B&W zien dit plan als afweging tussen historie en haalbare ontwikkeling en daarmee als compromis. Daarmee werd in eerste termijn niet een compromis tussen partijen gesuggereerd. Als er behoefte is om het hofje en de boom iets meer aan te kleden in relatie tot de historie, zal dat te zijner tijd moeten worden bekeken. Gezien vanaf huisnummer 1 naar 12 komt de gevellijn steeds dichterbij de Parallelweg te staan. Daar houdt de situering van de kavels qua rooilijn rekening mee, anders zouden de achtergevels precies op de erfgrans terecht komen.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

7B. Vaststelling beleidsnotitie 'Erfmolens agrarische en glastuinbouwbedrijven'

Eerste termijn

CDA is erg blij met hoe deze notitie voorligt; de fractie heeft hiernaar uitgekeken. Bijna een jaar geleden vroeg zij er aandacht voor om boeren en tuinders de mogelijkheid te geven om zelfvoorzienend te worden in de energiewinning. Ondanks enkele beperkingen is te proeven dat gezocht wordt naar een gezamenlijke instemming met dit initiatief, een juiste stap in de beste richting. Het CDA roept op, hier gezamenlijk een succes van te maken.

VVD heeft hier vorig jaar ook aandacht voor gevraagd. Elke vorm van verduurzaming is een stap in de goede richting. De VVD kan zich vinden in de onder kanttekeningen genoemde voorwaarden.

GroenLinks vindt het mooi dat dit initiatief er ligt, een behoorlijke tijd na de informatiebijeenkomst met glastuinders op Erica. Een kweker gaf onlangs aan dat dit voor kleine tuinders een erfmolens prima werkt voor de machines. Voor grote bedrijven is dit lang niet voldoende voor de eigen energieopbrengst. Zij hadden ook vragen over de export van windmolens bij Westenesch, welke ontwikkeling vanwege de houders van de rechten niet goed gaat. Kunnen B&W samen met de glastuinders, die vooral denken in oplossingen in plaats van belemmeringen, kijken wat er nog meer qua verduurzaming mogelijk is, zeker met de grote kwekers?

ChristenUnie verwijst naar haar aangenomen motie uit oktober 2022 met een oproep aan het college. Dank dat de beleidsnotitie er nu ligt met duidelijke voorwaarden. De regeling kent een bepaling om erfmolens vooral als aanvulling te laten gelden binnen de energieproductie. Betekent dit ook een voorkeursvolgorde, met eerst zon op dak en daarna pas erfmolens?

D66 complimenteert voor de wijze van aanpak en opstelling, met veel input en ruimte voor externe betrokkenheid. Dit kostte meer tijd, maar dat is niet zo'n probleem. Wel hikt de fractie aan tegen eerst zon op dak. Dat gaat natuurlijk voor zonnenvelden en de lijn van de Energienota, maar moet dit ook altijd gelden voor agrariërs? Of is dit los van elkaar te zien, conform de zienswijze van LTO? Waarom een eventuele betere duurzame investering zo in de weg staan? Van de voorwaarden voor zonnepanelen is af te wijken, maar hoe wordt die technische haalbaarheid onderzocht en wat kost die? Hoeveel panelen zijn er nodig om aan de voorwaarden voor erfmolens te voldoen? Wanneer is er sprake van voldoende dakvlak? Met deze antwoorden is de beleidsnota nog concreter te maken.

50PLUS, mede-indiener van de CU-motie, ziet dit als een mooie stap voorwaarts in de vergroening. Goed dat te allen tijde een omgevingsvergunning verplicht is om ongewenste horizonvervuiling is tegen te gaan – al speelt dat met maximaal 15 meter ashoogte niet zo gauw. Prima dat na de pilot een mogelijkheid komt voor aanpassing. Is te onderzoeken of meerdere erfmolens onder strikte voorwaarden zijn toe te staan, bijvoorbeeld bij kassen of grote loodsen?

Al is **Wakker Emmen** doorgaans zeer kritisch op windenergie, de nota is zeer duidelijk en redelijk compact. De ashoogte wordt maximaal 15 meter, er zijn geen voorwaarden meer voor de tiphoogte. Goed dat Emmen niet meedoet aan een pilot voor 25 meter, hopelijk later ook niet. Deze hoogte wijkt af van de planologische regelingen en vergt dus een verklaring van geen bedenkingen, in één keer voor alle aanvragen voor erfmolens. De toetsing is een aanvulling op andere vormen van energieopwekking en eigen gebruik. Combi's van zonnepanelen en erfmolens geven volgens de nota een gelijkmatigere verdeling van stroomlevering. Maar als de zon niet schijnt en er is amper wind, dan is er toch niet of nauwelijks levering? De geluidsnorm is conform de grote windmolens. Deze geeft geen garantie voor geen overlast, daar het een jaargemiddelde is. Op bladzijde 10 (2.4) moet een woord in de zinsnede '*tot een hoogte van 15 meter is passend*' zijn: '*tot een ashoogte (...)*'. De beleidsnota voldoet al met al aan de oproep in de CU-motie van vorig jaar.

PvdA noemt dit voorstel een goed plan. Het is belangrijk dat agrariërs kunnen meeprofiteren uit hernieuwbare energie. De wind is er bijna altijd en dit past bij een gemeente die haar verantwoordelijk neemt op het gebied van windenergie. De maximale tiphoogte is na een zienswijze van de fabrikant losgelaten. Welke overweging ligt daaraan ten grondslag?

Reactie college

Wethouder Schrik is blij met de overwegend positieve reacties vanuit de commissie op deze nota, een grote wens vanuit de land- en tuinbouwsector tijdens de informatiebijeenkomst in september 2022. De bijna unaniem aangenomen motie van een maand later heeft tot deze beleidsnotitie geleid. Op de vraag over onvoldoende opbrengst voor grote tuinders: B&W zijn op dit moment met hen en andere partijen druk in gesprek om te kijken naar de ideale energiemix voor de toekomst. Later meer hierover. De voorkeursvolgorde is: eerst zon op dak en bij ontoereikende dakoppervlakte of dakconstructie zijn maximaal twee kleine, solistisch te plaatsen erfmolens toegestaan. In de aangehaalde zin duidt het woordje '*vrijwel*' erop dat in bijna alle gevallen erfmolens voor gelijkmatigere levering van stroom zorgen. Het woordje '*as*hoogte' op blz. 10 wordt nog gecorrigeerd. Op de vraag van de PvdA over het loslaten van de maximale tiphoogte volgt nog een schriftelijk antwoord. Voor zonnepanelen als voorkeur voorafgaand aan erfmolens gelden de algemene regels op blz. 11. De beoordeling vindt vooral plaats op maatwerk per accommodatie.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

7C. Vaststelling bestemmingsplan 'Emmen, Angelslo, Leemkoelen 1 (woongebouw)'
Eerste termijn

VVD ziet de meerwaarde van dit plan voor de omgeving; het vervult de grote woningbehoefte in de gemeente. De fractie steunt daarom dit voorstel.

GroenLinks complimenteert het college dat goed met omwonenden naar dit plan is gekeken, met een opschuiven van het object tot gevolg als mooie oplossing. Een goed voorbeeld van participatie. Dit plan voldoet tevens aan de woonbehoefte, vandaar de complimenten van de fractie.

PvdA juicht woningbouw als deze alleen maar toe. De zienswijzen zijn heel mooi opgelost, tot tevredenheid van de direct omwonenden.

CDA vindt dit een mooi plan in de gemeentelijke woningbouwopgave. Goed te zien dat met het 8 meter opschuiven van het gebouw wordt tegemoetgekomen aan de omwonenden. Waarom ontbreekt de verbeelding bij dit plan?

50PLUS noemt dit appartementengebouw een goed plan. Wat wordt met ‘middelduur’ bedoeld? Gaat het dan om de ‘liberalisatiemarge’ van 808 tot maximaal 1100 euro? In Emmen zal verdere vergrijzing optreden blijkens woningmarktonderzoek, terwijl de Emmense bevolking het komend decennium met name onder 65-plussers groeit (met 84% in 2050). Voor betere doorstroming moeten juist zij passende woningen krijgen; daarbij moet ook rekening worden gehouden met voldoende buurtfaciliteiten als bankjes, gezamenlijke ruimten en een veilige afstand naar de supermarkt.

D66 sluit zich aan bij de complimenten over hoe is omgegaan met de zienswijzen.

Wakker Emmen steunt dit plan als welkome aanvulling op de woningvoorraad in de gemeente.

Reactie college

Wethouder Van der Weide ziet ook op deze plek in Angelslo een historische plek met een voormalig kerkgebouw met jarenlang braakliggend terrein. Dank voor de complimenten voor het participatieproces, maar dat is vergelijkbaar gevoerd als in dossier-Parallelweg 36, zij het met een andere uitkomst. Voorts is aan de Leemkoelen 1 sprake van meer ruimte, waardoor er meer was te schuiven. ‘Middelduur’ komt overeen met ‘middenhuur’, dus in het middensegment qua woningtype en afmetingen. De gemeente legt daarbij geen restricties op, dit is aan de eigenaar. Die kan indien gewenst zelfs een deel van de appartementen verkopen. De verbeelding ontbreekt inderdaad ten onrechte, deze wordt nog voor de raad van 19 oktober verzonden.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

7D. Energienota 2023-2026

Eerste termijn

50PLUS kan instemmen met deze Energienota.

D66 leest dat de gemeente aanzienlijk meer zichtbare ambitie tentoonspreidt in deze nota dan die uit 2017. De klimaatdoelen van Parijs lijken daarmee zelfs haalbaar te zijn; hopelijk gaat dat inderdaad lukken. Opvallend is het grote aantal activiteiten en beleidsvoornemens op het gebied van klimaat. Emmen kan zich hiermee positief onderscheiden en als voorbeeld dienen, zoals met de circular plastics van de Greenwise Campus. Wat en vooral hoeveel dragen de plannen en voornemens in de nota bij aan de gestelde energiedoelen voor 2030 en 2050? De precieze voortgang is lastig te voorzien. Graag daarom periodieke rapportage hiervan via een lokale klimaatmonitor voor een betere inzage in de uitvoering en effecten van het beleid. De industrie (GETEC) en glastuinbouw verbruiken de meeste energie. Mogen zij reële verduurzamingskansen zelf beoordelen bij? Of zijn

hier meer gemeentelijke eisen aan te stellen naast de landelijke afspraken? Hoe denkt het college proactief de circulaire glastuinbouw in Emmen te stimuleren?

Wakker Emmen ziet in deze, voor nu en in de toekomst, belangrijke nota dat Emmen in 2050 een welvarende én CO2-neutrale gemeente wil zijn. Goed dat de nota ook uiteenzet hoe de doelen haalbaar, betaalbaar en realistisch zijn. Door een kort sprintje zijn kortetermijndoelen te halen, maar juist de marathon stelt Emmen voor een grotere uitdaging. De gemeente moet ook niet te ver vooruitkijken, er komen in de toekomst nog andere oplossingsmogelijkheden. Complimenten voor de doelstellingen, waar Wakker Emmen zich in kan vinden, en de heldere pragmatische uitleg en visie op deze complexe materie. Goed te lezen dat de gemeente qua energiebeleid nog steeds op de goede weg zit qua doelen en uitdagingen. De afgelopen jaren is er al veel gerealiseerd en voor de komende jaren zit er nog veel in de pijplijn. Al met al begrijpelijk dat er voorlopig geen nieuw beleid is opgenomen; wel is de gemeente gebonden aan externe factoren: de oorlog in Oekraïne, de sterk gestegen energieprijzen en nationaal (Klimaatakkoord en RES) en EU-beleid. In eerste instantie moet voor de fractie het welzijn van de inwoners vooropstaan en het belang van de gemeente Emmen. Zij hoopt dat de raad periodiek geïnformeerd blijft over nieuwe ontwikkelingen. Hadden B&W niet eerder actie moeten ondernemen om de huidige zware druk op het elektriciteitsnet te voorkomen en het behalen van de doelstellingen op korte en lange termijn? Hoe zijn op korte termijn de salderingsmogelijkheden voor zonnepaneleneigenaren te realiseren? Voorziet het college een groot probleem met de stroomverdeling? Waterstof is een reuzenstap naar verduurzaming en kan de schaarste aan stroom oplossen. Deze ontwikkeling staat nog in de kinderschoenen, zodat het gebruik hiervan nog de nodige tijd vergt. Is bekend wanneer de eerste fabriek met waterstof is te voeden en welke progressie is er in de GZI Next-hub? De kwetsbare groepen bestaan naast mensen met een laag inkomen inmiddels ook uit middeninkomens die buiten de landelijke regelingen vallen. Hoe gaan B&W hiermee om? Wakker Emmen wil nu 'gas erop' om zo snel mogelijk van het gas af te gaan.

CDA heeft van de recente informatiebijeenkomst vooral het marathonvraagstuk onthouden van de energietransitie. Die bracht eerst voortvarendheid en enthousiasme teweeg, maar slaat steeds meer om in onzekerheid door onduidelijkheid. Stimuleringsregelingen worden afgebouwd, de verkoop van elektrische auto's stagneert, de salderingsregeling verdwijnt en de prijzen van elektriciteit worden steeds instabieler. Het CDA wil de inwoners meer duidelijkheid en zekerheid geven door te investeren in een robuust en betrouwbaar energiesysteem als speerpunt. Daarin zijn vraag en aanbod op elkaar afgestemd, maar dat systeem moet ook 20-30 jaar kunnen meegaan. Isolatie is ook een prima speerpunt, wel moet men bewust zijn van warmtelekken. Het merendeel in Emmermeer vond de warmtescanpilot erg nuttig en ook de noodzaak tot bredere proactieve inzet in wijken en dorpen. Dit zou het beste kunnen terugkomen in de wijkuitvoeringsprogramma's, die duidelijkheid creëren over te ondernemen acties door inwoners. Daarnaast geldt: hoe meer lokaal eigenaarschap, hoe groter de kans op een rendabele businesscase. De nota geeft een prima overzicht. Het CDA staat volledig achter de speerpunten en de oprichting van een coöperatief ontwikkelbedrijf en project Orthese. De Energienota is niet helemaal in lijn met de Transitievisie Warmte die wil starten met 'wijken waar energie in zit'. In de Energienota ontbreken de Rietlanden en Delftlanden. Heeft dat te maken met beschikbaar personeel en middelen? De nota heeft heel veel aandacht voor warmtenetten, vooral in Emmen-centrum, Angelslo en Parc Sandur, terwijl de Transitievisie Warmte ook Bargeres, Emmerhout en Emmermeer noemt. De komende vijf jaar moet duidelijk worden of die aanleg mogelijk en wenselijk is. Hoe staat het met deze ontwikkeling? Lopen er nog parallelle onderzoeken? Naar het potentieel van geothermie is nader onderzoek nodig. Loopt dit nog?

PvdA ziet aan de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, zoals beschreven in deze goed leesbare nota, het belang van samenwerking ten behoeve inwoners, bedrijven en maatschappelijke

organisaties. Deze moeten wel betaalbaar zijn voor iedereen. Naast lage inkomens hebben steeds meer middeninkomens moeite om rond te komen. Kan er een online platform komen met informatie over (subsidie)regelingen? Emmen is aangesloten op de Hydrogen Valley-samenwerking om de opbouw van de waterstofeconomie aan te jagen, en er is de betrokkenheid van Greenwise Campus bij de uitbouw van Emmen Geeft Energie. Hopelijk biedt het GETEC-project een oplossing voor de congestie op het elektriciteitsnet. Bij al deze plannen is draagvlak essentieel in de wijken en dorpen. De gemeente trekt niet één lijn omdat de behoeften verschillen, maar is er niet beter gebruik te maken van de inwonersinitiatieven die al lopen, zodat kennis en ervaring zijn uit te wisselen? Voorts zijn capaciteit en menskracht nodig. Goed dat de gemeente de samenwerking zoekt met diverse partijen. De PvdA blijft dit volgen, maar ontvangt ook graag regelmatig een update over de ontwikkelingen.

ChristenUnie wordt erg blij van heel veel zaken in deze Energienota. Emmen heeft de absolute potentie om voorop te lopen in de verduurzaming, vooral bij GZI Next. Daarmee kan de gemeente een voorbeeld zijn voor buurgemeenten of zelfs heel Nederland. Een tussensprint richting 2026 kan volgens B&W heel belangrijk zijn, maar op welke plek moet Emmen dan staan in de marathon? De gemeente moet een actievare rol spelen in het overleg, processen in gang zetten, onderzoeken stimuleren en bestuurlijk-organisatorisch bijdragen leveren. Maar worden bedrijven ook uitgedaagd c.q. aangejaagd? De problemen met de netcapaciteit vormen een belemmering voor realisatie van de plannen. Dit vergt systeeminnovaties en lokale afstemming van productie en gebruik van stroom. Maar komen er die ook daadwerkelijk in Emmen, door te starten via kleinschalige pilots en deze dan op te schalen? Hoe faciliteert en stimuleert de gemeente waterstof in de industrie als grond- en brandstof? Wanneer is dat beleidsplan te verwachten? De nota onderkent het belang van besparing voldoende, vooral via informeren over mogelijkheden en regelingen. Maar welke doelen stellen B&W daarbij? De ChristenUnie maakt zich zorgen over de voorraad verouderde corporatiewoningen: hier mag het college veel beter op aandringen en zorgen voor een passend instrumentarium. Initiatiefnemers van wind- en zonneparken krijgen met complexe materie te maken. Het voorgestelde coöperatieve ontwikkelbedrijf kan goed helpen. Dat wordt gefinancierd uit de toekomstige energieopbrengsten, maar dan gaan de lusten toch vooral naar de bureaucratie? In korte tijd hebben ook steeds meer middeninkomens moeite om de energiekosten te betalen. Goed dat er mogelijk een eenmalige rijksuitkering komt, maar Emmen moet ook scherp zijn op de werkende armen, vooral diegenen met koopwoning maar niet zo snel beroep kunnen doen op het Warmtefonds. Hoe blijft de focus van het college gericht op vooral de bestrijding van dit soort energiearmoede?

GroenLinks ziet een ambitieuze nota die stelt dat de gecommitteerde doelen voor 2030 haalbaar zijn. Goed nieuws, want jarenlang takelt de wereld af en wordt er veel te lang op actie gewacht. In het maatschappelijk debat overheerst echter uitstel, daarom is de fractie blij dat B&W vasthouden aan de gecommitteerde doelen. Lagere inkomens komen al veel te lang niet aan verduurzaming toe. Welke actie acties zijn te ondernemen om hun zorgen te verminderen? Om hoeveel huishoudens gaat het daarbij? Kan de gemeente energieadviezen bieden binnen hun budget? Deze vragen leveren die inwoners erg veel stress op, ook een prominente rol in het SAM-beleid. Deze aspecten moeten dan ook worden meegenomen in de uitvoering van dit energiebeleid. Een groep kan de subsidies niet gebruiken omdat ze de eigen bijdrage niet kunnen betalen. GroenLinks pleit daarom voor een isolatiefonds. Is zoiets te initiëren binnen dit beleid, bijvoorbeeld via het Volkshuisvestingsfonds? Biomassa als energieopwekker is goed voor de recycling van afval, maar het moeten geen grondstoffen zijn die normaliter die eindbestemming zouden hebben

Wakker Emmen begrijpt dat GroenLinks blij is dat de doelen blijvend worden nagestreefd. Bij de vorige Energienota heeft die fractie toch tegen gestemd? Wat is er sindsdien veranderd?

GroenLinks pleitte bij de vorige nota voor meer ambitie dan werd voorgesteld. Dat blijft nog steeds de wens van de fractie, maar zij is in ieder geval blij dat B&W vasthouden aan de indertijd

gestelde doelen. De gemeente gaat de regie nemen bij het initiëren van collectieve warmtenetten, met communicatie- en participatiedoelen op wijkniveau. De betrokkenheid van inwoners is essentieel en behoeft extra nadruk in het beleid, anders ontstaat er onnodige frictie met de overheid.

VVD ziet de Energienota als goed startpunt voor de enorme energietransitieopgave. De beperkte menskracht en middelen dwingen tot het stellen van prioriteiten, waar de VVD achter staat. Het is een goede zaak de samenwerking te zoeken met netbeheerders, ondernemers, inwoners en andere overheden en instellingen. Vooral een betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem is essentieel voor de toekomst. De noodzaak van warmtenetten is evident, maar de fractie blijft graag verder betrokken in deze verdere ontwikkeling die toch behoorlijk risico's behelst. Veel mensen met lage inkomens wonen in corporatiehuizen en worden ondersteund in de verduurzamingsmaatregelen, te verrekenen via de huurprijs. Huiseigenaren met middeninkomens moeten dat zelf bekostigen. Deze groep moet in de uitvoering meer het speerpunt worden met makkelijke en duidelijke subsidieregels, goede en praktische tips en wellicht een zonnelening. Thuis- en wijkaccu's voor opslag kunnen helpen bij het probleem van de netcongestie; de nota benoemt deze kans voor de nabije toekomst nog te weinig. De gemeente moet meer druk op het Rijk zetten bij de salderingsregeling en andere vergoedingen voor zonnepanelen. Het is een slechte zaak dat inwoners niet weten waar ze aan toe zijn. Emmen loopt goed in de pas met de RES-opgave. Is er al antwoord van de provincie op de vraag of de twee geplande windmolenparken nog nodig zijn?

Reactie college

Wethouder Schrik zal de overwegend positieve reacties overbrengen aan de organisatie. Het betreft bij deze nota landelijke energiedoelstellingen, waar Drenthe én Emmen een bod hebben uitgebracht voor de RES, jaarlijks te volgen via de RES-monitor die met de raad wordt gedeeld. De afgelopen periode was er al regelmatig een informatiebijeenkomst. Voorstel is dit halfjaarlijks te herhalen, want het is goed de raad op enkele thema's goed aangehaakt te houden in deze complexe materie. De warmtescans worden al meegenomen in de wijkuitvoeringsplannen: zie de collegebrief. EOP Delftlanden wil tijdelijk pas op de plaats maken, de Rietlanden is nog steeds in beeld met een project publieke ontzorging. Naar Emmermeer loopt nu niet een onderzoek naar warmtenetten; B&W hebben de handen meer dan vol aan de twee focuswijken Angelslo en Emmen-centrum. De raad wordt op gezette tijden afzonderlijk geïnformeerd over deze ontwikkelingen. De provincie heeft de opsporingsvergunningen voor geothermie overgedragen aan marktpartijen, die moeten onderzoeken of ze een businesscase kunnen ontwikkelen. De gemeente heeft daarin even geen rol. Vorige week is de vernieuwde website Emmen Geeft Energie live gegaan met (subsidie-)informatie en antwoorden op FAQ's. De gemeente is ook aangesloten bij het Drentse Energieloket dat de actuele subsidies bijhoudt. Het ontzorgingsproject in De Rietlanden is een kleinschalig, vrij succesvol voorbeeld in het kader van de Warmtetransitievisie met verschillende bewonersavonden, wat heeft geleid tot de ontwikkeling van een digital twin. Zo kunnen inwoners zelf hun eigen huis nakijken op wat bijvoorbeeld HR+++glas doet qua energiebesparing. Het nieuwe beleidsplan voor groen gas is voor 2025 gepland. Met name de energiecoaches leveren een heel grote bijdrage bij de bestrijding van energiearmoede. Zij bekijken huis-aan-huis welke kleine verduurzamingsmaatregelen zijn te treffen, zoals dubbelglas en radiatorfolie. Uit deze gesprekken blijkt vaak veel meer te spelen in zo'n gezin: hiervoor schuift ook een medewerker van Sedna aan.

ChristenUnie informeert of dit louter koopwoningen betreft of ook huurwoningen.

Wethouder Schrik antwoordt dat deze gesprekken plaatsvinden in alle woningen. Van de huishoudens die hun energierekening niet kunnen betalen, zijn zo geen exacte gegevens voorhanden. De Taskforce Energiearmoede geeft wel handen en voeten aan de ondersteuning bij energiearmoede. De gemeente is beperkt bevoegd: zij mag maatregelen treffen voor kwetsbare groepen, de overige inkomenspolitiek is aan het Rijk. Het klopt dat energiearmoede veel breder in de samenleving speelt, ook bij de middeninkomens. Daarom zijn de energiecoaches ook voor alle inwoners inzetbaar. Voorts zijn de revenuen van wind- en zonneparken en

verduurzamingsmaatregelen voor alle inwoners beschikbaar. De opslag ontbreekt in de Energienota. Buurtaccu's kunnen goed helpen bij netcongestie, maar daar zitten nog heel veel haken en ogen aan. Daartoe lopen enkele landelijke pilots; het college wil eerst die uitkomsten afwachten. De gemeente gaat niet over de salderingsregeling voor eigenaren van zonnepanelen. Wel is Enexis in dorpen en wijken druk bezig om de elektriciteitskabel flink te verzwaren om deze eigenaren meer terugleveringscapaciteit te geven. B&W zien niet direct problemen met de stroomverdeling: Enexis blijven voor de distributie zorgen en TenneT voor de aan- en afvoer. Bij nieuwe klanten is het wel een probleem omdat dan geen capaciteit beschikbaar is vanwege de verduurzamingsmaatregelen bij bestaande klanten. De wethouder is graag bereid om met corporaties e.a. te kijken om het aantal geïsoleerde woningen te vermeerderen. Hier komt hij schriftelijk op terug met de mogelijkheden die het college ziet. Het wemelt op dit moment van de fondsen: inwoners en ondernemers zien door de bomen het bos niet meer. Daarom is het college niet van plan een nieuw isolatiefonds in te stellen.

GroenLinks leest in de nota dat er inwoners zijn die niet geholpen worden. Hoe is dat te rijmen met dat er genoeg fondsen zijn?

Volgens **wethouder Schrik** is het vooral de opgave van de gemeente van mensen toeleiden naar subsidies en fondsen, wat de aanvraagprocedure een stuk gemakkelijker voor hen maakt. Landelijk is er een wereld aan fondsen beschikbaar. Deze veranderen van dag tot dag.

Wethouder Rink stelt voorop dat de gemeente aan alle kanten bedrijven stimuleert om de energiebehoefte te laten afnemen door efficiënter te werken. Zo is bij GETEC de productie gigantisch toegenomen de afgelopen jaren. Daar maakt men een flinke efficiëncyslag via een bepaalde brandstofcombinatie. Gekeken wordt hoe de restwarmte van het ene proces aan het andere is te leveren als 'industriële symbiose'. Dit trok onder meer Paques Biomaterials naar Emmen. Voor de aanvoer vanaf de waterstofbackbone van GZI Next (hoogcalorisch groen gas) naar de netwerken op het GETEC-terrein zijn al twee leidingen aangelegd. Bedoeling is vanaf 2025 hierdoor de eerste waterstof te laten vloeien. Emmen loopt daarin voorop. GZI Next loopt nog steeds op schema, ondanks het pittige vergunningstraject. B&W is betrokken bij de gesprekken met de RUD en EZK. De waterstoffabriek krijgt opstellingen voor grijze én groene stroom om het effect van zonne- en windenergie te analyseren ten behoeve van een stabiele electrolyser. Shell onderzoekt dit binnen zijn eigen R&D-afdeling. De mogelijkheden van het JTF worden daarbij benut. Op 4 november tijdens de Open Bedrijvendagen vindt een speciale opening plaats, in het bijzijn van de heer Rink.

Wethouder Van der Weide memoreert dat B&W voornemens zijn één windpark minder te ontwikkelen en daarover in gesprek te gaan met de provincie. Zodra het voorstel klaar is, komt het college daar bij de raad op terug. Met de corporaties zijn meerjarenafspraken gemaakt over verduurzaming van hun woningen in het Lokaal Akkoord, dat doorlopend wordt gemonitord. Hoe meer, hoe beter, maar de corporaties zijn ook gebonden aan financiële mogelijkheden en de planning. Het gaat daarbij niet alleen over kwantiteit, veel meer over kwaliteit. Bij het laatste valt de wachtlijst in Emmen relatief nog mee, afhankelijk van de specifieke woonwensen.

Tweede termijn

VVD denkt dat de energiecoaches ook duidelijke adviezen over subsidies moeten geven, want daar is veel onduidelijkheid over bij inwoners. Bij energiearmoede spelen niet alleen het verduurzamen en verwarmen mee, maar ook het type energiecontract waaraan inwoners gebonden zijn.

ChristenUnie vraagt wat er wezenlijk is veranderd in het Emmense energielandschap richting 2026. Kunnen B&W de commissie in hun dromen en wensen op dit thema? Is het mogelijk een aantal instrumenten in te zetten om het aantal geïsoleerde corporatiewoningen te vermeerderen?

PvdA leest op de site Emmen Geeft Energie een optie om gratis een energiecoach aan te vragen. Maak dus meer ruchtbaarheid aan deze site, ook onder inwoners die deze site nog niet kennen.

Wakker Emmen begrijpt uit het antwoord van de wethouder dat er niet veel capaciteit meer kan bijkomen. Betekent dit een belemmering voor nieuw te vestigen bedrijven en nieuw te bouwen woningen? Het nieuwe hoogspanningsstation Boerdijk is nog niet in aanbouw. Wanneer wel en welke invloed heeft dit op de netcapaciteit?

50PLUS weet dat energiecoaches alleen maar adviezen mogen geven. Bij financiële zaken kunnen inwoners beter bij specialistische energieadviseurs te rade gaan. Energiecoaches moeten dus naar hen doorverwijzen.

Reactie college

Wethouder Schrik zegt dat via de Regio Deal de Drentse gemeenten aan een tool werken om via de postcode direct voor een bepaalde woning te tonen welke subsidies beschikbaar zijn. Dit gaat mensen helpen bij de vervolgstappen richting verduurzaming en energiebesparing. In de nota is de route naar 2030 volop beschreven, inclusief speerpunten voor deze collegeperiode tot 2026. Hier wordt naartoe gewerkt en daar hebben B&W de handen meer dan vol aan. Er wordt al veel gecommuniceerd via de gemeentepagina in de Emmer Courant rond websites als Emmen Geeft Energie. De gemeente blijft hier volop op inzetten. Voor nieuwvestigingen geldt op dit moment een wachtlijst vanwege capaciteitsgebrek op het elektriciteitsnet, niet alleen in Emmen maar in het hele land.

Wethouder Van der Weide noemt het vastgestelde (en inmiddels onherroepelijke) bestemmingsplan Boerdijk als basis voor de realisatie van het hoogspanningsstation. Dit kan pas in 2027 operationeel zijn. Deze periode is nog betrekkelijk kort, gezien de ingewikkelde procedures in dit land.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking:

9A. Brief college inzake voortgang camperplaatsen P-Noord

Eerste termijn

50PLUS vindt de aanleg en exploitatie van camperplaatsen geen gemeentetaak. Dit zou alleen kunnen bij een ernstig tekort: dit is niet het geval. Er zijn volgens B&W geen kandidaten. Onder anderen de voormalige eigenaar van Camping Emmen heeft verwoede pogingen gedaan om een camperplaats te realiseren nabij Wildlands, maar kreeg geen gehoor bij de gemeente.

SP ziet dat **50PLUS** zelf het antwoord al geeft op de vraag of de aanleg en exploitatie van camperplaatsen een gemeentelijke taak is. Want bij de vragen staat dat er al voldoende plaatsen zijn. De SP is niet per se tegen een gemeentelijk camperterrein, maar dit moet wel realistisch en heel goed onderbouwd zijn en wel inclusief de noodzakelijke voorzieningen.

D66 kan zich prima vinden in de inzet van de gemeente bij de camperlocatie P-Noord, waarvan de faciliteiten kwalitatief op orde moeten zijn. De fractie is tevreden over de betrokkenheid van de raad en kijkt uit naar de opening.

Wakker Emmen is positief over de gemeentelijke betrokkenheid bij P-Noord, in lijn met de Nota Verblijfslocatie 2021. Die staat dit toe bij toeristische hotspots in Emmen-centrum en wel alleen met gemeentelijke exploitatie als er geen ondernemer is te vinden. De maximale overnachtingsduur is 3x24 uur om de doorstroom te bevorderen. Faciliteiten als water, elektriciteit en afvalinzameling moeten goed geregeld zijn. In de aprilcommissie had **50PLUS** deze vragen ook al gesteld: toen

waren ze ‘zeer tevreden’ over de beantwoording van de wethouder. Opmerkelijk dat zij dit onderwerp opnieuw ter bespreking hebben geagendeerd.

CDA kan i.c. instemmen met de gemeentelijke exploitatie, maar alleen omdat bij P-Noord private initiatieven uitbleven. Het is wel belangrijk dat de basisvoorzieningen (water, elektriciteit, afval, sanistation voor het spoelen van toiletcassettes) in orde zijn.

PvdA vindt in lijn met de Nota Verblijfsrecreatie gemeentelijk beheer van camperplaats P-Noord acceptabel, omdat er geen private ondernemer beschikbaar was. De fractie gaat ervan uit dat in de uitvoering de richtlijnen voor kwaliteit gevolgd worden.

GroenLinks weet dat er aanvragen voor camperplaatsen zijn in de omgeving van Emmen. Voor P-Noord was nabij het centrum geen particuliere exploitant te vinden. Dan ligt het voor de hand dat de gemeente instapt. De faciliteiten moeten logischerwijs wel aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen.

VVD is verbaasd over de opnieuw ingebrachte vragen van 50PLUS. De discussie heeft hier al uitvoerig over plaatsgevonden: over de locatie e.d. De VVD is er normaliter voorstander van dat een particulier of ondernemer in zo’n initiatief stapt. Is die niet voorhanden, dan is het prima dat de gemeente dat doet. De fractie gaat ervan dat de camperplaats kwalitatief goed wordt.

Afsluiting

50PLUS zat niet in de raad toen de Nota Verblijfsrecreatie is vastgesteld, maar blijft bij zijn standpunt om private zaken als camperplaatsen privaat te laten. De gemeente moet alleen voorwaardenscheppend optreden, niet initiërend. Alle overige partijen blijken voor gemeentelijke exploitatie te zijn. Hopelijk worden de 21 camperplaatsen op P-Noord een positieve en rendabele onderneming.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit onderwerp in voldoende mate is besproken.

9B. Brief wethouder Rink inzake afhandeling motie Emmense rol Nedersaksenlijn

Eerste termijn

ChristenUnie verwijst naar de indertijd unaniem aangenomen motie. In de bijeenkomst eind september was er een update van het proces, dat nog lang gaat duren. Wat zijn de piketpalen tussentijds? Welke rol wil de gemeente zelf spelen en hoe blijft zij aangehaakt? In het plan van aanpak staan de diverse komende analyses genoemd: wil de raad daar überhaupt iets mee? De motie onderstreept ook het belang van zo vroegtijdig mogelijke participatie. Het plan van aanpak heeft daar voorstellen voor. Wat vindt de raadscommissie hiervan?

VVD is voorstander van de Nedersaksenlijn en goed op de hoogte te worden gehouden van het proces. De B&W-reactie is nog wat breed ingestoken. Het is goed de raad blijvend intensief te betrekken bij het proces. Het is ook belangrijk de inwoners goed mee te nemen, met name richting het traject van de locatiekeuzes. Van belang blijft de lobby richting Den Haag: de VVD doet haar best daarvoor en roept ook de andere landelijke partijen op, zeker straks met het nieuwe kabinet. De nieuwe spoorlijn biedt namelijk gigantische kansen voor Emmen en de regio.

SP is van meet af aan groot voorstander van het invullen van deze ontbrekende schakel in de bereikbaarheid. Bij de recente motiverende bijeenkomst waren vrijwel alle betrokkenen aanwezig, inclusief het ministerie. Belangrijk dat de raad niet alleen voor de Emmense rol, maar over dit hele totaalproject wordt geïnformeerd, anders is het bij voorbaat kansloos. Dat kan door middelen van bijeenkomsten, updates in brieven, presentaties en later werkbezoeken op locatie. De raad moet in elke procesfase proactief meegenomen worden. Dat hoeft niet per se intensief bij de technische

uitvoering, wel bij majeure besluiten als voorkeursvarianten e.d. Het vastgestelde afwegingskader lijkt goed, maar als er iets anders moet of mist – ook aan de gestelde doelen – hoort de fractie dat graag. De vraag of de raad een volksvertegenwoordigende rol wil spelen in het proces, is retorisch. Zij bestaat uit gekozen volksvertegenwoordigers met de plicht om het contact te onderhouden met alle inwoners, dus niet alleen de eigen kiezers. De raad moet een positief-kritische houding aannemen en altijd zelf kunnen uitleggen aan de inwoners waarom bepaalde stappen al dan niet worden gezet. De Tweede Kamerfractie van de SP is enorm enthousiast over de Nedersaksenlijn; de Emmense afdeling zal zorgen dat dat zo blijft.

Voor **GroenLinks** kan de Nedersaksenlijn niet snel genoeg komen. Graag wordt de fractie blijvend geïnformeerd over het totale proces. Regelmatig komen er mails binnen van enthousiaste provincieambtenaren over allerlei interessante MIRT-onderzoeken, maar GroenLinks verneemt dit ook graag direct van het Emmense college. Informeren van inwoners is evenzeer belangrijk: hier zijn de goede ervaringen met nieuwsbrieven e.d. rond Emmen Vernieuwt opnieuw voor toe te passen. Dat zorgt voor mensen goed worden meegenomen en kan alleen maar positief zijn voor het draagvlak. Een Kamerlid en een Fries Statenlid van GroenLinks hebben Noord-Nederland goed op hun netvlies en zijn goede pleitbezorgers voor de Nedersaksenlijn, in nauwe samenwerking met de PvdA.

Wakker Emmen vindt het MIRT-plan van aanpak gedegen, zeker met de instelling van een bouwteam. Emmen heeft zijn plek gekregen in de verschillende teams. Bovendien zit wethouder Rink in het overkoepelende kernteam, ambtelijk in een projectteam voor de uitvoering. De rol van deze gemeente komt dus duidelijk naar voren. In het verleden zijn afspraken gemaakt over mondeling bijpraten, presentaties en C-discussies in de commissie plus specifieke informatieavonden. Wakker Emmen wil tijdig en juist op de hoogte blijven, net als de Stichting Nedersaksenlijn. Waar wil de ChristenUnie starten op de Participatieladder? Wakker Emmen wenst college en ambtenaren veel succes in dit tijdrovende proces, zeker omdat het tracé Emmen-Stadskanaal waarschijnlijk later concreet aan de orde lijkt te zijn.

PvdA wil de huidige wijze van de raadsparticipatie voortzetten, via de verantwoordelijk wethouder en de betrokken ambtelijke afdeling, maar ook de prima informatieve sessies. Bij de voorkeursvariant en de afwegingsfactoren moet de raad eerst enkele taken overlaten aan de gremia die er op dit moment mee bezig zijn. Bij concrete keuzes die Emmen raken (bestemmingsplan e.d.) moet het college de raad actief betrekken. De Stichting Nedersaksenlijn heeft in korte tijd veel voor elkaar gekregen qua participatie, via social media en de bijeenkomst eind september. Naast provincies en gemeenten betrekken zij inwoners maar ook natuur- en milieuorganisaties, Stichting ROVER etc. heel goed bij het proces. De PvdA zal ook haar landelijke lijnen inzetten in de lobby.

D66 is de Nedersaksenlijn bijzonder veel waard, vandaar zijn initiatief voor de motie in 2021 die bijna raadsbreed werd aangenomen. Dit wijst op breed draagvlak bij de raad. Het onderwerp moet niet worden verkleind naar partijpolitiek, maar vereist juist samenwerking tussen partijen. Complimenten aan wethouder Rink die zich al jarenlang strijdvaardig inzet voor de lijn. Wel wil D66 met iets meer structuur en samenhang worden geïnformeerd over de lobby, met ruimte aan B&W om de updates richting de raad concreter in te vullen. Sinds het amendement van de Emmense D66-afdeling staat de Nedersaksenlijn prominent in het landelijke verkiezingsprogramma.

CDA denkt dat de informatievoorziening het beste kan via periodieke sessies zoals eind september. De verschillende fasen en afwegingsfactoren vormen een goede basis voor de vervolgfase. De stichting heeft met haar functionele lijnen zeker meerwaarde voor brede participatie. Zij vervult haar taak enthousiast, wat het project zeker vooruit helpt; goed dat haar doelen vooral zijn gericht

op draagvlak en gesprek. De rol van de raad verschilt niet van andere partijen. Raadsleden worden geïnformeerd, gaan als ambassadeurs in gesprek met de inwoners en trekken de politieke lijn door naar de Tweede Kamer, in het bijzonder voor de lokale rol van Emmen. De Nedersaksenlijn komt dan ook in het landelijke CDA-programma voor; de steun van de CDA-Kamerfractie is groot.

50PLUS ziet het liefste updates van kleine technische stappen via de mail binnenkomen, grote processtappen via voorlichtingsbijeenkomsten. Daarnaast valt te denken aan een lokale delegatie naar de Vaste Kamercommissie om de Emmense belangen te vertegenwoordigen. Halverwege de rit moet informatie komen over mogelijke trajecten (drie of meer). De vervoerswaarde en reistijdwinsten zijn belangrijke factoren voor het afwegingskader. De fractie ziet de voorgestelde participatie als goede manier van belanghebbenden erbij betrekken. De doelen leveren daar een uitstekende bijdrage aan, vooral de eerste vijf. Op de recente informatieavond werd een vraag over de dienstregeling gesteld, die veel gelach opleverde maar onbeantwoord bleef. Het rapport van Witteveen+Bos gaat hier op in met een soort bovenleidingsportaal. De basisdienstregeling wordt daarin opgesteld via weg-tijddiagrammen, waar de rest aan ondergeschikt is. Eerst moeten de einddoelen in beeld komen, daarna worden de tracévarianten bekeken op hun bijdragen. Op 3 oktober is een deel van de Nedersaksenlijn persoonlijk te ervaren via twee treinritten van Nordhorn naar Coevorden v.v.

Reactie college

Wethouder Rink wil liever niet met een Emmense delegatie naar Den Haag. De Nedersaksenlijn is een totaalproject dat alleen slaagt als alle lobbypartijen zich tegelijk in Den Haag én Brussel tonen. Dit marathontraject gaat het nodige geduld vragen. Er zijn al verschillende stappen gezet zoals een offerteaanvraag voor partijen voor voorstellen en reacties op het gebied van participatie en communicatie. Na opdrachtverlening is hier meer duidelijkheid over. De gemeente Emmen zit in het kernteam, samen met drie provincies, vier gemeenten en het ministerie IenW, dat het hele MIRT-onderzoek begeleidt met drie thema-eigenaren: spoor (Stadskanaal), gebiedsontwikkeling en brede welvaart (Emmen) en communicatie en participatie (Westerwolde). Daarnaast is het proces geborgd in het BO-Deltaplan met provincies Flevoland, Groningen, Friesland en Drenthe en de gemeenten Leeuwarden, Groningen, Assen en Emmen. De Nedersaksenlijn is namelijk niet los te zien van het Deltaplan Noord-Nederland/Lelylijn. De kabinetsval heeft geen invloed op de geplande fasen, want de Nedersaksenlijn verkeert nu in de verkenningfase. De vervolgfases zijn uiteraard wel aan het nieuwe kabinet. Vandaar nogmaals de oproep aan alle landelijke partijen in de raad om de spoorlijn in hun partijprogramma op te nemen en die onder de aandacht in Den Haag te brengen.

VVD vindt het mooi dat alle lichten op groen staan, ook in de raad. Wel schuurt het dat op de laatste bijeenkomst het rangeersysteem achter de Weerdingerstraat wat gebagatelliseerd wordt.

Wethouder Rink weersprekt dat de lokale impact van de lijn gebagatelliseerd wordt. Het ministerie van IenW is eerst aan zet, pas in de fase is een eventueel tracéonderzoek aan de orde. Nu praten over bepaalde locaties heeft dus geen zin, het wekt bij bepaalde inwoners alleen maar onnodig zorgen op. Het college zal de raad blijven meenemen in het proces langs verschillende lijnen.

Afsluiting

ChristenUnie dankt de raadscommissie en de wethouder voor hun reacties, die moed geven voor de noodzakelijke vaart in het proces. De raadsleden moeten niet alleen naar eigen kiezers kijken, maar juist in de volle breedte mensen bereiken, ook zij die zich niet zo snel uitspreken. Hopelijk doet het college zijn toezegging gestand om de raad regelmatig te blijven informeren.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit onderwerp in voldoende mate is besproken.

10. Vaststellen verslag vorige vergadering

10A. Vaststellen notulen raadscommissie Wonen & Ruimte van 11 september 2023

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat de notulen van 11 september 2023 ongewijzigd worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

Er zijn geen agenderingsverzoeken.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter Wittendorp sluit de vergadering om 22.41 uur onder dankzegging.